

Obowiązki banku w razie opóźnienia kredytobiorcy ze spłatą kredytu

Umowa kredytu, o której mowa w art. 69 ust. 1 p.b.¹, to podstawowy instrument prawnoobligacyjny umożliwiający bankom prowadzenie operacji aktywnych za pomocą środków powierzonych przez depozentów². Kształt normatywny umowy kredytu w ostatnich latach podlega znamiennej ewolucji. Stopniowo wprowadza się kolejne regulacje zmierzające do poprawy pozycji prawnej kredytobiorcy w stosunku do banku³. Celem niniejszego artykułu jest analiza art. 75c p.b., który odnosi się do obowiązków banku w przypadku, gdy kredytobiorca opóźnia się ze spłatą długu z tytułu umowy kredytu.

TOMASZ CZECH

W typowych przypadkach w umowie kredytu występuje istotna nierównowaga pozycji faktycznej obu stron. Na ogół bank – jako podmiot profesjonalnie działający na rynku finansowym – posiada przewagę nad kredytobiorcą. Przewaga ta przejawia się w wielu aspektach: informacyjnym, kontrolnym, kapitałowym itp. Zjawisko to dotyczy nie tylko kredytobiorców będących konsumentami, lecz także kredytobiorców mających status przedsiębiorcy, gdy szukają oni w banku finansowania kredytowego dla swojej działalności. Jedynie w nielicznych przypadkach wspomniana przewaga może ulec zniwelowaniu⁴.

Problem dominacji banku w relacji kredytowej ujawnia się z całą ostrością w sytuacji, gdy kredytobiorca popada w opóźnienie ze spłatą kredytu. Bank może wówczas m.in. wypowiedzieć umowę, obniżyć pozostałą kwotę kredytu (zob. art. 75 ust. 1 p.b.), wytoczyć powództwo o zapłatę albo skorzystać z ustanowionych zabezpieczeń. Podjęcie takich działań z reguły

¹ Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 128, ze zm.), dalej: „p.b.”.

² Zob. art. 5 ust. 1 pkt 3 p.b., który zalicza udzielanie kredytów do czynności bankowych *sensu stricto*.

³ Zob. np. ustawa z 29.07.2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 165, poz. 984), zwana potocznie: „ustawą antyspreadową”. Por. T. Czech, *Spłata kredytu udzielonego w walucie obcej lub indeksowanego do waluty obcej*, Monitor Prawa Bankowego 2011, nr 11, s. 63 i n.; *Rekomendacja Rady Prawa Bankowego przy Związku Banków Polskich w sprawie prawnych aspektów zmiany ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie spreadów walutowych*, 6.09.2011 r., Monitor Prawa Bankowego 2011, nr 11, s. 94 i n.

⁴ Wyrównanie pozycji obu stron może, przykładowo, wystąpić w przypadku, gdy kredyt udziela się wielkiemu przedsiębiorcy, który korzysta ze zróżnicowanych źródeł finansowania, albo gdy kredyt zostaje udzielony przedsiębiorcy działającemu na rynku finansowym (np. spółce leasingowej).